

19. Chepela, Yu. O. (2012). Dyskusiyi shchodo obrazu pam'yatnyka Tarasovi Shevchenku v Kyievi (1904-1914) [Discussions about the image of the monument to Taras Shevchenko in Kiev (1904-1914)]. *Natsionalna ta istorychna pamyat – [National and historical memory]*, 5, 182-189. [in Ukrainian].

Одержано 05.11.2018.

УДК 94:322]:271.2(477.82/86) “192/193”

Дудар Василь,

кандидат історичних наук, доцент,
кафедри історії та культури України,
dudarvasyl2013@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6064-9408>

Державний вищий навчальний заклад
«Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія
Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-
Хмельницький, Київська обл., Україна,
08401

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3567-2018-44-59-65>

Dudar Vasyl,

Candidate of Historical Sciences, assistant
professor of Department of History and
Culture of Ukraine

dudarvasyl2013@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6064-9408>

Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University,
30, Sukhomlynsky Str.,
Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv region,
Ukraine, 08401

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН В ІІ РЕЧІ ПОСПОЛИТІЙ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ ТА СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ У 20-30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

У даній статті розглядається становлення української православної церкви в Східній Галичині та Західній Волині як консолідуючого чинника національно-політичного життя. З'ясовуються місце і роль УПЦ в суспільно політичному житті ІІ Речі Посполитої в міжвоєнний період. Державно-церковні відносини в умовах міжвоєнної Польщі були зумовлені складною діалектикою внутрішніх і зовнішніх чинників, зумовлених як урядовою політикою в сфері релігії, зокрема щодо національних меншин, так і суттю самої православної церкви з її історико-традиційними особливостями. Визначається регламентація діяльності української православної церкви з боку урядів Польської республіки, зростання її авторитету та впливу на певні групи населення регіону в міжвоєнний період.

Ключові слова: православ'я, церква, Галичина, Волинь, державно-церковні відносини, ІІ Річ Посполита, Польська Республіка.

THE PECULIARITIES OF STATE AND CHURCH RELATIONS IN II RZECZ POSPOLITA IN THE CONTEXT OF ORTHODOX CHURCH ACTIVITIES IN VOLYN AND HALYCHYNA IN THE 1920S AND 30S OF THE 20TH CENTURY

This article discusses the formation of the Ukrainian Orthodox Church in Eastern Halychyna and Western Volyn as a consolidating factor for national and political life. It analyzes the role and place of the UOC in public and political life of II Rzecz Pospolita in the interwar period. State and church relations in interwar Poland were caused by a complex dialectic of internal and external factors, resulted from both government policy in the sphere of religion, particularly on national minorities, and the essence of the OC with its historical and

traditional features. It also studies the ways the Ukrainian Orthodox Church was regulated by governments of Polish Republic as well as an increase in its authority and influence on certain groups of population in the region in the interwar period.

Key words: *orthodoxy, church, Halychyna, Volyn, state and church relations, II Rzecz Pospolita, Polish Republic.*

Кожний народ має право на свою Автокефальну Церкву (34 Апостольське правило). Кожна Церква повинна застосовуватися до народності і національності того краю, в якому вона, та Церква, існує (17 правило IV Всесвітнього Собору, 38 правило VI Всесвітнього Собору) [2].

Зміни у державно-політичному статусі України після здобуття незалежності (1991 р.) істотно вплинули на роль і місце церкви у суспільно-політичному та духовному житті суспільства. Державотворчі процеси останніх десятиліть в Україні викликали закономірний інтерес до вивчення історії церкви як важливого чинника розвитку та трансформації суспільства. Широкий доступ до заборонених праць, наукових досліджень західних вчених, архівних матеріалів дозволяє об'єктивно дати оцінку державно-церковним та міжконфесійним взаєминам на територіях Східної Галичини та Західної Волині в міжвоєнний період, коли останні, внаслідок дії міжнародних угод, опинилися у складі II Речі Посполитої. Проблема дослідження взаємовідносин державної влади та церкви як соціального інституту у ХХ ст. викликана низкою чинників як соціально-культурного, так і політичного характеру.

Після здобуття Україною незалежності починається новий етап розвитку історичних досліджень на тему релігійних відносин в Східній Галичині та Західній Волині. Проблемі вивчення діяльності церкви та її взаємовідносин з державними структурами II Речі Посполитої в Західній Україні (Галичина, Волинь) у 20 – 30 рр. ХХ ст. присвятили свої дослідження М. Москалюк [10], С. Макарчук [8], Ю. Крамар [6]. Комплексно історія церкви в Україні в історико-релігієзнавчому аспекті активно опрацьовується відділом релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України під керівництвом А. Колодного [5].

Метою нашого дослідження є з'ясування особливостей церковної політики урядів II Речі Посполитої щодо діяльності Православної церкви в Західній Україні.

Метою продиктовано наступні завдання:

- з'ясування місця і ролі Православної церкви в суспільно-політичному житті II Речі Посполитої в міжвоєнний період;
- показати процес регламентації та уніфікації діяльності Православної церкви з боку Міністерства віросповідань і Народної освіти;

Дослідження стало можливим завдяки загальним принципам наукового пізнання: системності, об'єктивності, історизму. Дослідницький інструментарій включає сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Із загальнонаукових методів найбільш вживані – дедуктивний, індуктивний, аналізу і синтезу. Серед спеціальних методів використовувалися: історико-функціональний, історико-порівняльний, історико-системний, проблемно-хронологічний, емпіричного аналізу.

У міжвоєнний період в основі концепції інтеграційної політики польських урядів для окремих, «новоприєднаних», регіонів, лежали не лише засади, які розроблялися на загальнодержавному рівні, але й ретельно опрацьовані місцевими адміністраціями положення, що враховували особливості регіону. В результаті Ризького договору 1921 р. з більшовиками Польща отримала землі, котрими володіла перед третім і частково другим поділом Речі Посполитої, які в 1795-1916 рр. склали частину Російської імперії, але від весни 1919 р. були зайняті Військом Польським, зокрема західні території Волинської губернії з Луцьком, Рівним і Кременцем. Головним в питанні розподілу територій було те, що Польща відмовлялася від земель давньої Речі Посполитої, розташованих на схід від

кордону, встановленого в Ризі, а РРФСР і УРСР – від претензій на територію, що лежали західніше від лінії кордону [11].

Релігійно-конфесійна приналежність більшості галицьких та волинських українців завжди була важливою складовою їх індивідуальної і національної тотожності. Ставлення польської держави до Православної церкви в 20-30 рр. формувалося в руслі їх асиміляційно-репресивної політики щодо українців загалом і мало на меті денационалізацію Церкви, тобто усунення прихильників українського національного руху з рядів православного духовенства на користь лояльних до польської держави.

Відроджена Польська республіка (II Річ Посполита) вирізнялася складним конгломератом населення, яке входило перед Першою світовою війною до складу декількох державних утворень (Російської та Австро-Угорської імперій, Німеччини). Результатом цього став широкий спектр національних та релігійних відмінностей серед громадян.

Враховуючи такі нюанси в україно-польських відносинах, польському уряду довелося більш виважено підходити до процесу інтеграції нових територій, враховуючи міжнаціональні та міжконфесійні особливості регіонів, де більшість населення становили українці. Одним із ключових питань для функціонування Православної церкви у Польській республіці було питання власності храмів, яке було вирішене достатньо швидко і не на користь православного духовенства. Так, 16 грудня 1918 р. було прийнято «Декрет про примусове державне управління», який позбавляв Православну церкву права власності на значну частину храмових споруд. Офіційною причиною появи даного документу вказували потребу догляду за покинутим внаслідок війни майном, у тому числі і церковними спорудами. Православна церква могла використовувати храми лише після отримання офіційного дозволу державної адміністрації, котра надавала його на власний розсуд. Ще в 1919 р. Міністерство віросповідань і Народної освіти розпорядилося, щоб недіючі церкви було зачинено і опечатано. Контроль за реалізацією даного акту було покладено на місцеві відділки поліції.

Не залишалась осторонь процесу «відчуження» церковного майна також і Римо-католицька церква, яка, маючи значну підтримку з боку органів державної влади, декларувала прагнення повернути виключно католицькі храми (з греко-католицькими включно). Осторонь залишався той факт, що більшість греко-католицьких культових споруд функціонували на місці колишніх православних храмів. Траплялися випадки, коли римо-католики прагнули забрати споруди, які ніколи не були у власності католиків.

Переосвячення церков на костели завжди відбувалося в урочистий спосіб, адже дана подія слугувала нагодою для проведення детально підготовлених польських патріотично-релігійних зборів. Проте, урочистість процесу не ставала на заваді конфліктам між православними та католиками, які часом завершувались лише після втручання поліції та військових. Особливого розголосу набули події під час передачі римо-католикам храмів в Убродовичах (Томашівський повіт), Спасі (Холмський повіт) де православне населення стало на захист своїх культових споруд.

Згідно статистичних даних, підготовлених воєводським управлінням у Люблині, до кінця 1930 р. Римо-католицька церква лише у східних повітах Люблинського воєводства отримала у власність 144 православні храми, з яких 122, в результаті «стихійної ревіндикації», здійсненої римо-католицьким населенням або духовенством [1].

Від самого початку міжвоєнного періоду польські державні власті прийняли два основні напрями політики щодо Православної церкви. З одного боку, вони прагнули обмеження її власності та впливів. Результатом цього стало не лише позбавлення Церкви значної частини майна, а й адміністративне обмеження кількості парафій. З іншого боку, перед польським урядом постало питання регламентації та уніфікації діяльності православної церкви на підконтрольній їй території. Це надавало б можливість більш жорсткого контролю за діяльністю її представників і мало запобігти їх антипольській діяльності, залишаючи її залежною від держави, та сприяти процесу колонізації

православного населення. В основі політики держави щодо православ'я лежали принципи сформульовані в документі Міністерства віросповідань і Народної просвіти під назвою «Деякі директиви політики МВНП щодо віросповідань та національностей» від 5 лютого 1924 р., де стверджувалось: «...слід прагнути полонізації православ'я або витіснити його за рахунок Римо-католицької церкви». Керуючись такими нормативними актами, місцеві адміністрації вводили обмеження на поселення православного духовенства, штучно гальмуючи відродження православного церковного життя. Часто не давали дозволу на відкриття церков, траплялися випадки закриття вже діючих храмів. Польська влада заважала відродженню на своїх територіях православної єпархіальної структури безпідставно обмежуючи кількість православних парафій [1].

Серед східних воєводств Речі Посполитої Волинь відзначалася специфікою укладу національних і міжконфесійних стосунків. Волинське воєводство з центром у Луцьку було утворене 1 березня 1921 р. На час входження воєводства до складу Другої Речі Посполитої на території дев'яти його повітів проживало 1 437 907 жителів [3]. Наприкінці 1930 р., внаслідок адміністративних змін, кількість повітів воєводства зросла до 11, а загальна чисельність населення Волинського воєводства збільшилась до 2 млн. 85 тис. жителів [6, с.115].

Політика Другої Речі Посполитої щодо Православної церкви на Волині також зазнавала змін. На початку 20-х рр. варшавський уряд зосередив основну увагу на організаційному оформленні Православної церкви в межах Польщі та її відокремленні від московського центру. Крім того, під виглядом натуралізації вивчалось і відбиралось лояльне владі та новій церковній політиці православне духовенство. Це змушувало Варшаву до певних поступок у внутрішній політиці. Зокрема, у відповідь на політичне угодовство українців Волині їм дозволялось здійснювати розмосковлення православної церкви. У 20-і рр. ХХ ст. волинський церковно-громадський рух активно домагався скликання українського церковного з'їзду, на якому б мали вирішитися головні питання, пов'язані з правовим становищем та українізацією Православної церкви. Ініціаторами та організаторами цього руху стали просвітяни та представники інтелігенції.

Враховуючи тенденції поширення та функціонування Православної церкви на території Речі Посполитої Польської, уряд в особі Міністерства віросповідань і Народної просвіти на перехідний період до появи на законодавчому рівні відповідного регулятора відносин Польської держави та Православної церкви, відповідно до вимог статті 115 Конституційного Уставу від 17 березня 1921 р., встановлює наступні правила:

1). Законним представником Православної церкви в Польщі, відповідно до статті 115 Конституційного Уставу, Уряд визнає Собор у такому складі, в якому він відбувся вперше у січні 1922 року, тобто складений з усіх єпархіальних єпископів під головуванням екзарха зі статусом митрополита. Для законності постанов Собору достатньо згоди екзарха і двох єпархіальних священників. У випадку хвороби одного із єпископів, його може замінити єпископ-вікарій.

2) Уряд дозволяє виконувати канонічну юрисдикцію в межах Холмсько-Варшавської Православної єпархії Преосвященному Архієпископу Георгію, екзарху Православної церкви в Польщі. Поряд з цим екзарх Православної церкви в Польщі, користуючись, відповідно до свого сану, правами, може призначати, переміщати та звільняти усіх єпископів по всій території Речі Посполитої, правда, попередньо погодивши з Польським урядом. На вірність присягає Міністру віросповідань та Народної просвіти.

3) Усі правлячі православні єпархіальні єпископи мають дотримуватись наступних правил при переміщенні, призначенні чи звільненні керуючих православними приходами. У випадку звільнення очільника приходу єпархіальний єпископ може відрядити туди тимчасового адміністратора, котрий протягом десяти днів після свого призначення зобов'язаний з'явитися до місцевого староства і надати відповідну документацію (відрядження та документи, що підтверджують особу). Не пізніше ніж через місяць після

звільнення приходу, єпархіальний єпископ зобов'язаний подати до місцевого воєводства кандидатуру постійного очільника приходу з детальними відомостями про особу кандидата, останній, обов'язково повинен мати польське громадянство. Якщо, зі сторони керівництва воєводства протягом двох місяців не буде ніяких заперечень до представленій кандидатури, то це значить відсутність будь-яких перешкод для призначення. У разі відхилення кандидата керівництвом воєводства, є 20 днів для подачі апеляції до Міністра віросповідань та Народної освіти. Якщо апеляцію буде відхилено, подану кандидатуру необхідно замінити іншою.

Затверджений кандидат складає присягу на вірність державі у старости, відповідно до форми наданої Міністерством віросповідань. Після принесення присяги староста передає новопризначеному настоятелю в управління все приходське майно.

Попередній настоятель зобов'язаний вручити посадову печатку керівництву воєводства під відповідну розписку. У разі його передчасної смерті представники урядової влади, приймаючи документацію приходу, забирають також на тимчасове утримання і посадову печатку, для подальшого її вручення новопризначеному очільнику приходу.

У випадках переміщення або відсторонення, єпископ зобов'язаний повідомити відповідного старосту, а той, у свою чергу, негайно ставить до відома воєводу.

Якщо духовна православна особа втрачає польське громадянство або здійснить певні дії злочинного характеру, чи такі, які є шкідливими для держави, єпископ особисто повинен подати прохання до Міністерства Віросповідань і Народної Освіти на відсторонення даної особи від церковної діяльності.

4) Усі православні єпархіальні єпископи зобов'язанні надати до Міністерства віросповідань і Народної освіти через екзарха протягом трьох місяців список усіх приходів, які знаходяться в їх єпархіях з обов'язковим зазначенням вакантних приходів, а також таких, що є самостійними або приписними. Крім того, перелік усіх настоятелів та духовних осіб з документальним підтвердженням їх польського громадянства.

5). Православні єпископи мають право проводити пастирські об'їзди своїх приходів, що знаходяться в підконтрольних їм єпархіях, а Преосвященний Екзарх на території всієї Польської Республіки. Проте, за два тижні до поїздки, вони зобов'язані подати та затвердити відповідний графік у місцевому воєводстві, де планується захід.

6) Усі православні єпископи з представниками вищих органів влади та органів місцевого самоврядування повинні спілкуватися виключно польською мовою.

7) Собору православних єпископів забороняється вносити територіальні зміни до складу єпархій без попереднього погодження Міністерством віросповідань та Народної освіти. Для створення нових єпархій необхідна згода уряду Польської республіки [4, с. 2-5].

Запровадження даних правил призводило до повного контролю з боку держави над діяльністю православної церкви в Польщі загалом і зокрема на території Східної Галичини та західної Волині, де чисельність прихильників даної конфесії була найвищою.

Друга половина 30-х рр. характерна помітним загостренням політики польської держави щодо національних та релігійних меншин, що стало логічним продовженням остаточного переходу від концепції державної асиміляції до національної асиміляції. Державний інтерес однозначно ототожнювався з інтересом польської нації. Вважалося, що держава повинна стежити за перебігом національних процесів та сприяти збільшенню потенціалу польської нації. Достатньо популярною стала точка зору, згідно якої найрезультативнішим способом забезпечення єдності суспільства є релігійна єдність.

Як результат, політики щодо українців загалом, не зважаючи на їх конфесійну приналежність, мала на меті денационалізацію Церкви, тобто усунення прихильників українського національного руху з рядів православного духовенства на користь лояльних до польської держави.

Таким чином, національна політика польських урядів стосовно західноукраїнських земель була великодержавною, спрямованою на повну асиміляцію українського населення й перетворення регіону в інтегровану частину Польщі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Акція руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші [Електронний ресурс] / http://www.kholm1938.net/sytuacja_cerkwi_w_okresie_miedzywojennym.html.
2. Головні засади української автокефальної православної церкви [Електронний ресурс] / <http://andriyivska-tserkva.kiev.ua/golovni-zasadi-ukrainskoi-avtokefalnoi-pravoslavnoi-cerkvi/>.
3. Державний архів Волинської області, ф. 46, оп. 1, спр. 639, арк. 5.
4. Державний архів Тернопільської області, ф. 148, оп.1, спр. 8, арк. 9.
5. Історія релігії в Україні [Текст]: у 10 т.[.] / редкол.: А. Колодний (голова) [та ін.]. Київ: [Центр духовної культури], 1996 - 2004.Т. 2 : Українське православ'я / за ред. проф. П. Яроцького ; Укр. асоц. релігієзнавців [та ін.]. 1997. 374 с.
6. Крамар Ю. Українсько-польські взаємовідносини на Волині у міжвоєнний період (за документами Державного архіву Волинської області) // Архіви України. 2013. № 3. С. 115-126.
7. Лемківщина: Духовна культура: у 2 т./ редкол.: С. Павлюк [та ін.]; відп. ред. С. Павлюк. Львів: Ін-т народознавства НАНУ, 2002. 424 с.
8. Макаруч С. Этносциальное развитие и национальные отношения на западноукраински х землях в период империализма. Львов: Вища школа, 1983. 256 с.
9. Марчук В. Церква, духовність, нація: Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 464 с.
10. Москалюк М. Український християнсько-суспільний рух Галичини в 20-х рр. ХХ ст. Київ: Стило, 1998. 56 с.
11. Чекістське досє окупованої України: у 3 т. Т. 1 / авт. проекту Р. Круцик; упоряд.: Р. Круцик, С. Жовтий. Київ: Вид-во Преса України, 2014. 1048 с.
12. *Maly rocznik statystyczny*. Warszawa, 1938. Tabl. 15. S.25;
13. Prus Edward. *Władyka świętojurski*. Warszawa, 1985. 286 s.

REFERENCES

1. *Aksiia ruinuvannia pravoslavnykh tserkov na Kholmshchyni i Pivdennomu Pidliashshi [The action of the destruction of Orthodox churches in the Kholmshchyna and Southern Podlasie] [Elektronnyi resurs]* / http://www.kholm1938.net/sytuacja_cerkwi_w_okresie_miedzywojennym.html.
2. *Holovni zasady ukrainskoi avtokefalnoi pravoslavnoi tserkvy [The main principles of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church] [Elektronnyi resurs]* / <http://andriyivskata-serkva.kiev.ua/golovni-zasadi-ukrainskoi-avtokefalnoi-pravoslavnoi-cerkvi/> [in Ukrainian].
3. *Derzhavnyi arkhiv Volynskoi oblasti*, f. 46, op. 1, spr. 639, ark. 5 [in Ukrainian].
4. *Derzhavnyi arkhiv Ternopilskoi oblasti*, f. 148, op.1, spr. 8, ark. 9 [in Ukrainian].
5. (1997), *Istoriia religii v Ukraini: u 10 t. [The history of religion in Ukraine]* / redkol.: A. Kolodnyi (holova) [ta in.]. Kyiv: [Tsentru dukhovnoi kultury], 1996 - 2004.Т. 2: *Ukrainske pravoslavia / za red. prof. P. Yarotskoho ; Ukr. asots. relihiieznavtsiv [ta in.].* 374 s. [in Ukrainian].
6. Kramar, Yu. (2013), *Ukrainsko-polski vzaemovidnosyny na Volyni u mizhvoiennyi period (za dokumentamy Derzhavnogo arkhivu Volynskoi oblasti) [Ukrainian-Polish relations in Volyn in the interwar period (according to the documents of the State Archives of the Volyn region)]* // *Arkhivy Ukrainy*. № 3. S. 115-126 [in Ukrainian].
7. (2002), *Lemkivshchyna: Dukhovna kultura: u 2 t. [Lemkivshchyna: Spiritual culture]* / redkol.: S. Pavliuk [ta in.]; vidp. red. S. Pavliuk. Lviv: In-t narodoznavstva NANU, 424 s. [in Ukrainian].
8. Makarchuk, S. (1983), *Etnosotsial'noe razvitie i natsional'nye otnosheniya na zapadnoukrainski kh zemlyakh v period imperializma [Ethnosocial development and national*

relations in Western Ukraine in the period of imperialism]. Lvov: Vyshcha shkola, 256 s. [in Russian].

9. Marchuk, V. (2004), *Tserkva, dukhovnist, natsiia: Ukrainska hreko-katolytska tserkva v suspilnomu zhytti Ukrainy XX st.* [Church, spirituality, nation: Ukrainian Greek Catholic Church in the public life of Ukraine of the twentieth century]. Ivano-Frankivsk: Plai, 464 s. [in Ukrainian].

10. Moskaliuk, M. (1998), *Ukrainskyi khrystyiansko-suspilnyi rukh Halychyny v 20-kh pp. XX st.* [Ukrainian Christian-Social Movement of Galicia in the 20th. XX century]. Kyiv: Stylos, 56 s. [in Ukrainian].

11. (2014), *Chekistske dosie okupovanoi Ukrainy: u 3 t. T. 1* [Chekist Dossier of Occupied Ukraine] / avt. proektu R. Krutsyk; uporiad.: R. Krutsyk, S. Zhovtyi. Kyiv: Vyd-vo Presa Ukrainy, 1048 s. . [in Ukrainian].

12. Maly rocznik statystyczny. Warszawa, 1938. Tabl. 15. S.25;

13. Prus Edward. Władyka świętojurski. Warszawa, 1985. 286 s.

Одержано 22.11.2018.

УДК 94:[78.071.1:930.25:069(1-4)] (477.41-21 Переяслав) «19»

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3567-2018-44-65-74>

Тетеря Світлана,

завідувач науково-дослідного сектора

«Музей кобзарства»

tetera-7@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9255-9690>

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», вул. Шевченка, 8, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., Україна, 08400

Teteria Svetlana,

Head of the Scientific and Research Segment

Kobza Museum

tetera-7@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9255-9690>

Pereiaslav National Historical and Ethnographic Reserve and, 8, Shevchenko Str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv region, Ukraine, 08401

Костюк Наталія,

молодший науковий співробітник

науково-дослідного сектора «Музей

кобзарства»

museum-buro@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4647-1989>

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», вул. Шевченка, 8, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., Україна, 08400

Kostyuk Nataliya,

a junior research worker of the Scientific and

Research Segment Kobza Museum

museum-buro@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4647-1989>

Pereiaslav National Historical and Ethnographic Reserve and, 8, Shevchenko Str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv region, Ukraine, 08401

НИЩЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОКУЛЬТУРИ РАДЯНСЬКИМ ТОТАЛІТАРНИМ РЕЖИМОМ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ МУЗЕЮ КОБЗАРСТВА НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ»

У статті розглядається стан побутування кобзарсько-бандурницької традиції в Україні від 30-х рр. ХХ ст. і до сьогодення. Здійснено акцент на проблемі переслідування й нищення представників давньої кобзарської традиції та популяризаторів бандурного